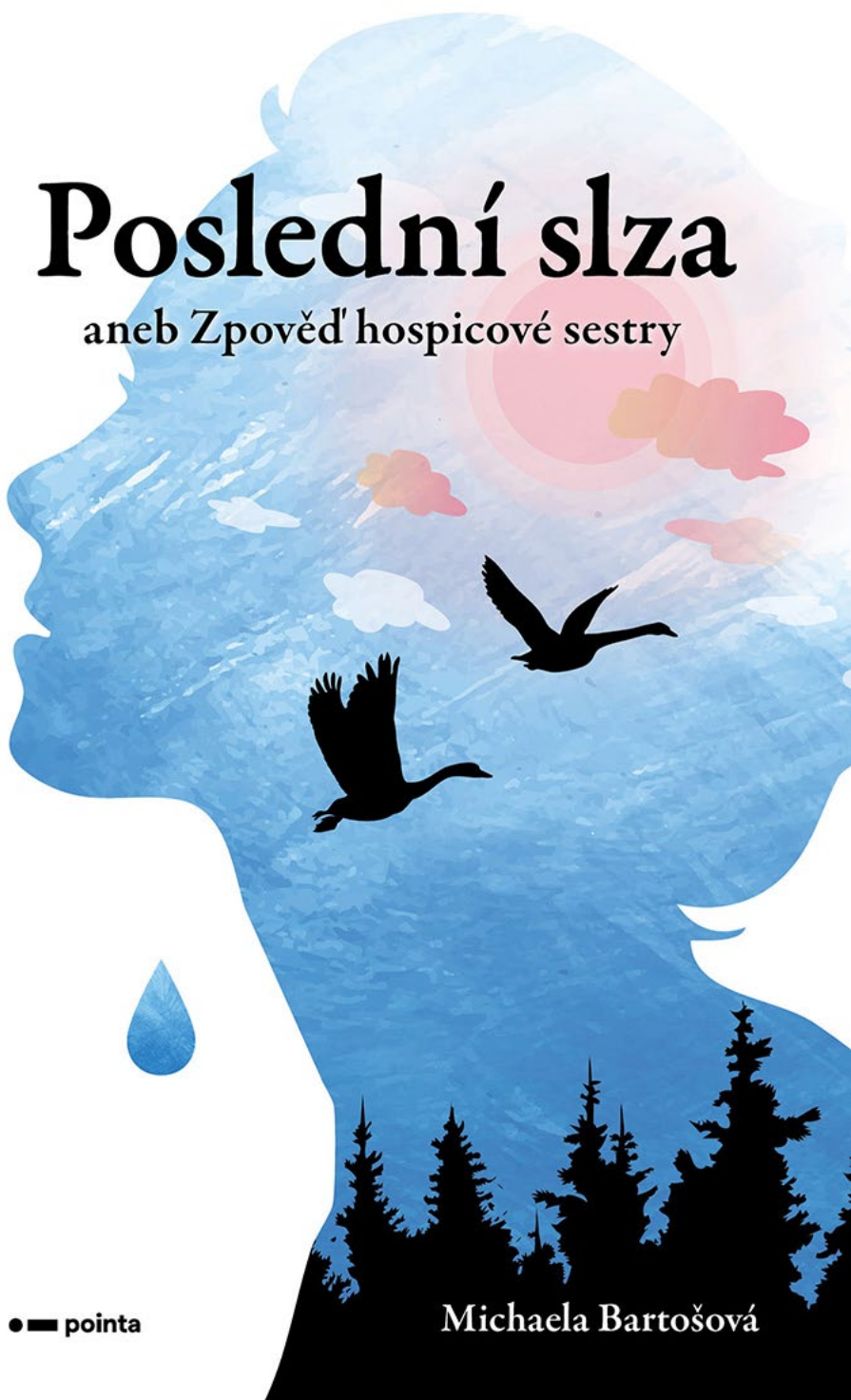

Poslední slza

aneb Zpověď hospicové sestry

Poslední slza

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Michaela Bartošová
Poslední slza – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

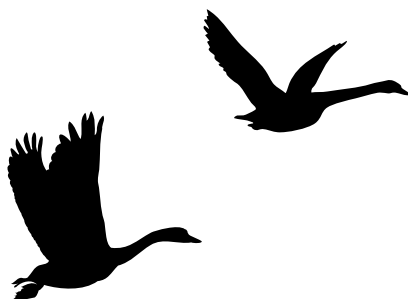

Poslední slza
aneb Zpověď hospicové sestry

● ■ pointa

Poslední slza

aneb Zpověď hospicové sestry

Michaela Bartošová

OBSAH

Úvod.....	7
Poslední slza.....	9
Proč zrovna hospic?.....	11
Mýty o umírání a smrti	13
Smrt.....	17
Život není náhoda	19
Fáze smířování se s nemocí a se smrtí	22
Znát svou diagnózu, nebo nikoliv?.....	26
Víra – nevíra.....	28
Modlitba	30
Komunikace s umírajícím klientem a jeho rodinou	32
Ukázka rozhovoru s umírajícím klientem	34
(Ne)komunikace s umírajícím	37
Plnění posledního přání	39
Mladí lidé – často maminky, co mají děti	41
Dopisy	43
Chci doprovázet, co mě čeká?	45
Jak poznám, že se blíží konec?	47
Truchlení	48
Moje dětství.....	50
Moje matka.....	55
Já a smrt	61
Smrt pohledem mého dítěte.....	63
Vlastní zkušenost s terénní službou.....	66

Když mi umíral děda	68
Dušičky	70
Pocity jako ruka v ruce	72
Labutí píseň	75
Taková normální denní služba	78
Taková normální noční... ..	81
Když se úplně nedaří aneb Druhá tvář práce v hospicových službách	83
Konflikt rolí	86
Jak je občas člověk naivní	90
Zastavte čas	93
Viděla jsem ducha?	95
Moje desatero	99
Statistický výzkum	100
Pár slov na závěr	115
Poděkování	117

Úvod

Ráda bych v této knize představila svou práci hospicové sestry.

Když jsem studovala na VOŠce a psala jsem diplomovou práci na téma hospicová péče, zjistila jsem, že při hledání odborné literatury jsem nebyla dostatečně spokojená. Ne proto, že by jí nebylo dostatek, ale že mi chyběly informace, co se skutečně u lůžka děje. A tak jsem se začala zajímat. Brzy jsem našla spoustu webů, kde jsou skutečně praktické rady a pocity doprovázejících.

Další nápad byl od mé odborné učitelky, která byla i mým oponentem. Součástí mé práce byl rozhovor s umírajícím klientem a hodnocení paní I. D. i její věta „to by stálo za vydání“ mě přivedla na myšlenku, že to zkusím hodit na papír. Mé prožitky, pocity, potřeby, zkušenosti a věci, které nikdo nikdy nepochopí, věci mezi nebem a zemí.

Název knihy *Poslední slza* jsem zvolila hlavně proto, že když jsem u umírajícího klienta, pak to, co se ve vás odehrává, je nepopsatelný pocit. Asi nikdo z nás si nedokáže dopředu říct, co bude ve své poslední chvíli cítit a dělat. Kam povedou jeho myšlenky? Bude to bolet? Co uvidím? A proto název *Poslední slza*. Je to poslední slza bolesti, strachu, vyčerpání, odevzdání se, nebo poděkování, uspokojení a klidu?

Knihu jsem psala z potřeby ukázat světu potřebu paliativní péče, jak je důležitá a v mnoha ohledech opomíjená. Najdete v ní, jak může taková péče o umírajícího klienta vypadat, jak se klient a jeho rodina může cítit, jak se může asi cítit člověk doprovázející.

Kapitoly jsou psány formou zpovědi – deníku, kdy píšu sama za sebe, své pocity, názory a rady, které se nemusí vždy líbit všem. Určitě není mým cílem někoho urazit, zesmutnit nebo naštvat. Chci předvést, jak se může cítit profesionál v konfliktu rolí a ukázat, že ne vždy je život zalitý sluncem a že i za úsměvem se může odehrávat vnitřní životní boj – boj minulosti. Že kdokoli může mít za sebou prožitky, ze kterých těžko hledá cestu ven. Cestu smíření, životního štěstí a odpuštění.

Poslední slza

*Poslední slza teče z tváře,
když mizí z očí záře.
Poslední slza z bolesti,
poslední slza z radosti.*

*Po slze mokrá cestička,
po utrpení chvílička.
Po slze oko suché,
očistění těla i psyché.*

*Duše klidu dostála,
když nahoře přistála.
Ve slunci i ve stínu,
v javoru i v modřínu.*

*Otevírám světu vrata,
nejsem vůbec žádná svatá.
Vypíšu se papíru,
zkusím dojít klidu, míru.*

*Za ranního kokrhání
píšu deník, zpovídání.
Za slunečných západů,
za plnění nápadů.*

*Píšu s láskou a nadějí,
ty mi srdce zahřejí.
Píšu o životě a o práci,
o bolístkách i legraci.*

*Pokud najdeš pravou chvíli,
přečti knihu s pevnou pílí.
Jak umírajícího obstarat
a jak se z toho neposrat.*

Proč zrovna hospic?

Můj život nebyl jednoduchý. Svého biologického otce jsem poznala až ve třiceti. Po devíti letech práce v hospici jsem dospěla k názoru, že bych nechtěla zemřít, a nemít přitom svůj život v pořádku. U každého klienta vidím, jak je důležité si před smrtí „uklidit stůl“. Tak jsem začala.

Nejdříve jsem musela odpustit své matce. Nebylo to jednoduché, jelikož byla silná alkoholička a jela v podstatě jen na vodce. Vlastně celý její život se točil pouze okolo alkoholu a chlapů. Měla tři děti. Každé úplně jiné. Já, cílevědomý Štír, který si jde za svým cílem. Pak bratr – o něm psát nebudu. A moje o deset let mladší sestra.

O sestru jsem pečovala v podstatě jen já. Byla pro mě vším. Můj hnací motor, aby neskončila v děčáku. Starala jsem se o ni, moje studium na vejšce šlo na druhou kolej, nastoupila jsem do práce a bydleli jsme spolu jen my dvě. Není nic hezkého stát v soudní síni a vypovídat proti matce, ale aspoň jednou v životě nedělala problémy a sestru jsem dostala do péče. Od té doby se mi život začal obracet v dobré. Pro sestru jsem v podstatě matka, nejen proto, že mě má tak uloženou v telefonu, ale hlavně proto, že tu pro ni vždy jsem a vždy budu.

Po maturitě jsem pracovala několik let v zubní ordinaci. Když jsem zjistila, že bych mohla pracovat v hospicové péči, neváhala jsem. Pořád se mi vracely zkušenosti ze zdravotky z praxe, když jsme pečovali o umírajícího člověka. To nechcete. Z jedné klientky mám noční můru doteď.

Už v osmnácti letech jsem věděla, že pokud někdy budu pracovat mimo ambulanci, nemocnice to nebude. Byla jsem na stáži v hospici v Červeném Kostelci a upřímně mohu říct, že kdybych neměla doma malou sestru, už tehdy bych tam zůstala. Natolik mě práce v hospici nadchla. Tak jsem tam nastoupila.

První dojem byl úžasný. Kolektiv, který se o vás zajímá, prostředí, kde se cítíte jako doma. Vrchní sestra, která se o vás zajímá jako o člověka, nejen jako o zaměstnance. Prostě bomba. Můžu říct, že každý, opravdu každý, kdo pracuje v hospici, je empatický, ne proto, že ho to někdo naučil nebo že okoukal postupy doprovázení, ale proto, že vše prožívá se svým klientem, ale proto, že ho do hospice zavedla jeho životní cesta.

Každý z našeho týmu má za sebou nějaká životní traumata a bolesti, která dokázal překonat, a proto si dokáže vážít života a pomáhat lidem na jeho konci v jejich nelehkých chvílích. V tom je hospicová péče jiná. V týmu. Tým, který spolupracuje, musí spolupracovat, neshody v týmu nejsou možné, nejsme tam pro tým, ale pro klienta a ten, kdo si tohle uvědomí, má vyhráno, a proto to funguje. Já si o kolegovi můžu v osobním životě myslet, že je to arogantní šašek, ale když jsem s ním u lůžka, kde pracuje, jak má, dá se s ním domluvit a pro klienta udělá první i poslední, tak proč řešit můj názor na něho. Klient byl a je vždy na prvním místě.